

Voorstel aan gemeenteraad in het kader van de kerntakendiscussie

Inleiding

We bevinden ons met dit voorstel in de fase van *voorbereiden op besluitvorming*, ofwel in de fase van *'aftasten'* welk voorstel de beste kans van slagen heeft. Het *'aftasten'* door de raad gebeurt (vooral) tijdens de bijeenkomst van de commissie Samenleven op 19 mei en vervolgens in de raadsvergadering op 27 mei 2010.

De raadsfracties kunnen tot uiterlijk 10 mei, 10 uur schriftelijke vragen over dit voorstel indienen. Het college spant zich in de vragen zoveel en zo goed mogelijk te beantwoorden op 18 mei.

Na de fase van *'aftasten'* volgt in juni een definitief voorstel, als onderdeel van de kadernota 2011. Dat voorstel is de basis voor de *besluitvorming*.

Het voorgaande houdt tevens in dat er nu nog geen sprake is van een definitieve opsomming van kerntaken dan wel bezuinigingsvoorstellen. Zowel vanuit de raad, als vanuit het college als vanuit nadere gesprekken met de diverse partners kunnen nog wijzigingen worden aangedragen. Tevens moet in ogeschouw worden genomen dat de opgenomen bedragen over het algemeen maximum bedragen zijn voor de lange termijn. Met name de jaarschijf 2011 is lastig vanwege de korte tijd die overblijft om de bezuinigingen te realiseren.

De verantwoordelijkheid voor het voorliggende voorstel ligt bij het college. Het voorstel is gebaseerd op:

- de inbreng van de ambtelijke werkgroepen;
- de resultaten (op hoofdlijnen¹) van de verschillende brainstormsessies.

De bijlagen bij dit voorstel bevatten een voorlopige ambtelijke reactie op de brieven van gesubsidieerde instellingen die zijn binnengekomen in reactie op een schriftelijke vraag van het toenmalige college². Er heeft echter nog geen afstemming plaatsgevonden tussen de bedragen die worden genoemd in die bijlage en de bedragen die worden genoemd in (tabellen in) de hoofdtekst van dit voorstel. Pas op een later moment kunnen nadere voorstellen worden voorgelegd voor bezuinigingen op de 15 instellingen die een jaarlijkse subsidie van de gemeente ontvangen van €20.000 of meer. Een aantal reacties roept nog vragen op die wij graag in een nader overleg met de instellingen willen bespreken om tot de beoogde besparing te komen.

De kerntakendiscussie is een delicaat samenstel van een debat over taken en een debat over bezuinigingen. Het voorliggende voorstel begint met voorstellen over het taken-deel en vervolgt met voorstellen voor bezuiniging. Er is sprake van achtereenvolgens 17 'keuzes'. Uiteraard is in deze fase nog geen sprake van echte keuzes, maar van *aftasten* in hoeverre deze keuzes inzichtelijk zijn en politiek haalbaar zouden kunnen zijn.

¹ Dit laat onverlet dat die resultaten nog niet op alle onderdelen zijn verwerkt die relevant zouden kunnen zijn. Dit gebeurt zo mogelijk nog in een later stadium.

² Van de 15 gevraagde reacties zijn er 14 binnen. We wachten nog op de brief van de SKR (kinderopvangorganisatie).

Indeling voorstel

Het voorstel is ingedeeld in de volgende twee delen:

I Richtinggevende uitspraken over het invullen van het gemeentelijk takenpakket

II Voorstellen voor het realiseren van bezuinigingen

De tabellen die zijn opgenomen in de tekst van onderdeel II bevat alleen structurele bedragen. In die gevallen dat het bezuinigingsvoorstel wel geld oplevert in diverse jaren, maar niet structureel, is derhalve in de tabel in de hoofdtekst geen bedrag opgenomen. Als bijlage zijn tevens toegevoegd:

- Specificatie Bedrijfsvoering en BAR-samenwerking.
- Onderverdeling van reserves en voorzieningen voor kerntakendiscussie.
- Specificatie van voorstellen over Onderwijs subsidies op basis van verordening ‘Fingel’.
- Reacties maatschappelijke organisaties.

I Richtinggevende uitspraken over het invullen van het gemeentelijk takenpakket

Keuze 1: Concentreren op kerntaken

We leven in een tijd waarin burgers, bedrijven en andere organisaties maximaal verantwoordelijk willen zijn voor hun eigen welbevinden en dat vaak ook prima kunnen zonder bemoeienis van de gemeente of andere overheden.

We kiezen er daarom voor om ons als gemeente te concentreren op die taken die niet kunnen worden overgelaten aan het vrije verkeer tussen burger, organisaties en bedrijven (waaronder de markt), waarvoor een overheid noodzakelijk is en die niet al worden gerealiseerd door andere overheden.

Kernbegrippen daarbij zijn:

- a. Vertrouwen in de kracht, de zelfredzaamheid en het verantwoordelijkheidsbesef van de samenleving en daarbinnen de burgers, de bedrijven en de andere organisaties.
- b. Ruimte geven om te kunnen groeien in kracht, zelfredzaamheid en verantwoordelijkheidsbesef.
- c. Grenzen stellen en ingrijpen waar het collectieve belang voorrang moet hebben boven individueel belang en nemen van verantwoordelijkheid door de gemeente noodzakelijk blijkt.
- d. Beschermen van, en steun bieden aan, individuen die (nog) niet voldoende zelfredzaam zijn om zonder de hulp van de gemeente een menswaardig bestaan op te bouwen en te leiden.
- e. Beschermen en steunen is primair gericht op het ontwikkelen van zelfredzaamheid en dus waar mogelijk uitsluitend tijdelijk van aard.
- f. Waar gemeentelijk actie nodig is, zetten we die alleen in als we de overtuiging hebben dat de inzet van collectieve middelen opweegt tegen de verwachte resultaten en kiezen we voor maatwerk in doelgroep, schaal/gebied en inzet. We werken zo effectief en efficiënt mogelijk en we schalen onze inzet af zodra dit mogelijk is.
- g. Waar mogelijk verhalen we de kosten van gemeentelijke activiteiten op de veroorzaker van die kosten cq degenen die er profijt van ondervinden.

- h. De gemeente voert de taken die zij in medebewind opgedragen heeft gekregen van hogere overheden plichtsgetrouw uit, ook als deze niet geheel voldoen aan de voorgaande kernbegrippen, maar zoekt daarbij wel naar wegen om zo dicht mogelijk te blijven bij haar eigen kernwaarden.

Keuze 2: Voorzieningenniveau is sober

De gemeente werkt met collectieve middelen. Daarom kiezen we ervoor om, in situaties dat de gemeente voorzieningen levert, de beoogde kwaliteit daarvan niet hoger te stellen dan een sober niveau.

Dit criterium geldt niet alleen voor voorzieningen waarvan de uitvoering door de gemeente zelf gebeurt, maar ook voor voorzieningen die worden gerealiseerd met collectieve middelen door partners, zoals gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde instellingen.

De vraag waar de grens ligt tussen sober en luxe, is uiteindelijk een politieke vraag. Niettemin kan een zekere objectivering van het antwoord worden gevonden in een vergelijking van het niveau of de kosten met andere gemeenten en met de voorziening die andere personen voor zichzelf realiseren die dat met eigen middelen doen.

Waar 'keuze 1' vooral gaat over de aard van de voorzieningen ('Gaat de gemeente zich hiermee bezig houden?'), gaat 'keuze 2' vooral over de hoeveelheid en de kwaliteit ('Hoe veel en hoe mooi?').

De uitzondering op de keuze om als gemeente bezig te zijn met alleen kerntaken en ook de uitzondering om uitsluitend een sober niveau te realiseren, is dat de gemeenteraad anders beslist op basis van een keuze voor een beperkt aantal thema's waaraan hij gedurende een beperkte periode bijzondere aandacht wil schenken. Wij komen hierop terug bij 'keuze 6'.

Keuze 3: Democratisch en professioneel omgaan met de samenleving

We leven in een tijd dat de overheid niet bóven de samenleving staat, maar erín. De overheid is ook niet de enige organisatie die opkomt voor collectieve belangen, maar wel degene die geacht wordt het geheel te kunnen overzien en in te grijpen waar collectieve belangen nog onvoldoende worden behartigd.

Ingrepen zijn alleen effectief als die worden geaccepteerd door de samenleving. De legitimiteit van beslissingen door het college en de raad kan niet meer alleen berusten op een besluitvormingsproces dat juridisch juist is.

De gemeente zal daarom permanent moeten samenwerken met geïnteresseerde burgers, organen die groepen burger representeren, verenigingen en andere organisaties bij het ontwikkelen van beleid en bij het bepalen wie het beste de uitvoering voor zijn rekening kan nemen.

We hebben dit de afgelopen raadsperiode prima onderkend. We zijn volop bezig geweest met participatie, maar zijn daarin min of meer vastgelopen. Het proces van besluitvorming is onhelder geworden en het participatieproces is te veel ambtelijke tijd gaan kosten.

Daarom moet het proces gaan voldoen aan de reguliere verhoudingen in het democratische model (duale verhoudingen). We gaan ermee stoppen om te proberen consensus te bereiken met adviesraden, wijkoverleggen en maatschappelijke organisaties op het niveau van de ambtelijke organisatie en het college. Voortaan is het adagium dat de ambtelijke organisatie, onder aansturing door het college, voorbereidt en de raad kiest. Het college doet voorstellen aan de raad, geeft daarbij zijn professionele advies en laat zien in hoeverre dat eventueel afwijkt van ontvangen adviezen. De raad beslist³.

Het proces moet ook professioneler gaan verlopen, in die zin dat de ambtelijke organisatie en het college de adviesraden, wijkoverleggen en maatschappelijke organisaties gericht gaan benaderen, daarbij meer maatwerk toepassen en sterker gaan stimuleren tot samenvoegen van en samenwerken tussen adviesraden. Vooraf zal per 'contact' steeds scherp moeten zijn wat het 'contract' inhoudt: doelen, verantwoordelijkheden en processtappen zullen vooraf helder moeten zijn. Dan zal ook blijken dat veel van we nu participatie noemen, feitelijk vragen om advies is.

Van belang is ook dat het proces start bij het onderwerp en de probleemstelling. Daaruit volgt 'contact' en vervolgens 'contract'. Met andere woorden: het proces komt voort uit het onderwerp; de gemeente en haar adviesraden en wijkoverleggen houden elkaar niet bezig omdat ze nu eenmaal bestaan. De gemeente beziet per onderwerp of en hoe zij de samenleving betreft en welke rol bestaande verbanden daarin kunnen spelen. Deze aanscherping sluit overigens ongevraagde adviezen vanuit de samenleving aan de gemeente niet uit.

Bij deze keuze is ook van belang dat we adviesraden, wijkoverleggen, gesubsidieerde instellingen en andere maatschappelijke organisaties gaan benaderen vanuit de kernbegrippen a (vertrouwen) en b (ruimte geven) van 'keuze 1' (concentreren op kerntaken). Dat geldt zowel voor economisch goede als voor economisch slechte tijden. Dat vertrouwen en ruimte geven moet uiteraard wel worden gezien in het licht van het spectrum (aan onderwerpen) dat behoort bij het bestaansrecht van de raad, instelling of organisatie.

Specifiek voor wijkoverleggen willen we daarbij ook oog hebben voor de mate waarin deze representatief kunnen worden geacht voor de wijkbevolking. Wij kennen immers geen wijkraadsverkiezingen. Voor de gemeente is er geen noodzaak dat elke wijk een wijkraad kent. Bestaande wijkoverleggen zijn voor ons in potentie wel serieuze gesprekspartners.

Voor het realiseren van bezuinigingen op deze organisaties⁴ (onderdeel II van deze notitie) betekent dit het volgende:

- We geven bij de besluitvorming over de kadernota 2011 heldere kaders, in de zin van helderheid over onze bedoelingen met de geldstromen per organisatie, qua bedrag en qua motivering.
- We geven ruimte voor nader onderling overleg over de invulling en over de exacte afbakening van de kaders.

³ In die gevallen dat het college bevoegd is de eindbeslissing te nemen, doet de ambtelijke organisatie een voorstel aan het college en beslist het college.

⁴ Dit staat los van de omstandigheid dat we adviesraden ook zullen benaderen om ons te adviseren over voornemens om te bezuinigen op voorzieningen die behoren tot adviesspectrum.

We stimuleren de organisaties tot oplossingen die creatief zijn, ondernemend en passend bij de belangen van de gemeente en haar intenties achter de bezuinigingen.

- Uiterlijk bij de besluitvorming over de begroting 2011 volgt de definitieve besluitvorming over bedragen, motiveringen en beoogde prestaties in 2011.

Keuze 4: Professioneel organiseren

We kiezen voor een ambtelijke organisatie die permanent werkt aan verbetering van haar doeltreffendheid en doelmatigheid bij het voorbereiden en uitvoeren van beleid. Dit is overigens op zichzelf geen wijziging in beleid. Nieuw is dat we dat meer expliciet willen vastleggen en ook bereid zijn daarover explicieter periodiek over te rapporteren.

Uiteraard stellen we dezelfde eisen aan onze partners aan wie wij activiteiten overlaten die wij niet zelf verrichten. Het gaat hierbij onder meer om gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde instellingen.

Kernbegrippen bij professioneel organiseren zijn:

- a. Zelfreflecterend vermogen, onder meer tot uitdrukking komend in voortdurend toetsen van de eigen werkprocessen.
- b. Bereidheid om de productiviteit permanent te verbeteren, onder meer tot uitdrukking komend in het lef om periodiek te snijden in de kosten van personeel en materieel.
- c. Scherp af te wegen wat wordt uitgevoerd door mensen in vaste dienst, mensen in tijdelijke dienst, door middel van inhuren en uitbesteden.
- d. Samenwerken met andere gemeenten en inhuren/inkopen bij andere overheden is een expliciet alternatief voor zelf uitvoeren. De grens voor samenwerken bij andere gemeenten ligt bij het bewaren en bewaken van de zelfstandigheid van de gemeente Ridderkerk en daarmee bij het regisserend vermogen als zelfstandige gemeente.

Keuze 5: Keuzes 1 en 2 gaan meteen in voor nieuw beleid

De realiteit is dat de gemeente nu tamelijk ver af staat van de beoogde taakinvulling, zoals hiervoor geschetst. De realiteit is ook dat deze verandering van koers dermate ingrijpend is dat we niet in staat zijn om de koers op korte termijn te verleggen voor alle bestaande beleid, als we dat op een beheerste wijze willen doen.

In onderdeel II komen concrete voorstellen aan de orde om de koers voor een aantal onderwerpen al op betrekkelijk korte termijn te verleggen. Voor het overige kiezen we ervoor dat bestaand beleid via de weg van de geleidelijkheid wordt omgebogen in de beoogde richting. We zullen voor bestaand beleid een plan moeten maken hoe en in welke volgorde we tot aanpassingen gaan komen. We zullen het werken volgens de beoogde taakinvulling ook geleidelijk aan moeten leren en we zullen bereid moeten zijn om de koers bij te stellen als daarvoor goede redenen blijken te zijn op basis van voortschrijdend inzicht.

Keuze 6: Thema's kiezen?

Het valt te overwegen een nadere politieke inkleuring van de voorgaande keuzes te maken, in de vorm van het aanwijzen van een of meer thema's waar dit college en deze raad de komende bestuursperiode in het bijzonder de nadruk op gaan leggen.

Keuze van thema's heeft uiteraard ook gevolgen voor de toedeling van middelen cq het toedelen van bezuinigingstaakstellingen voor de komende jaren.

Gekozen zou kunnen worden voor thema's als:

- Vertrouwen in de gemeente
- Dienstbaarheid
- (Fysieke) leefomgeving: aantrekkelijk en veilig
- Vergrijzing en ontgroening

Wij hebben hiervoor nog geen concrete voorstellen. We zijn benieuwd hoe de raad hier tegenaan kijkt.

II Voorstellen voor het realiseren van bezuinigingen

Vooruitlopend op nadere inzichten over de uitkeringen voor de komende jaren (meicirculaire) gaan we uit van een minimale noodzaak tot bezuinigen van €4 miljoen en een worst case van €8 miljoen.

We kiezen in dit onderdeel voor het opbouwen van bezuinigingen, volgens de onderstaande categorieën en volgorde:

1. Professioneler organiseren (invullen keuze 4)
 - a. Scherper ramen
 - b. Doelmatiger werken in de eigen organisatie
 - c. Reservepositie benutten
 - d. Doelmatiger werken door derden met gemeentelijke middelen
2. Democratischer en professioneler omgaan met de samenleving (invullen keuze 3)
3. Sterker concentreren op kerntaken (keuze 1)
 - a. Profijtbeginsel sterker toepassen
 - b. Inkomensafhankelijkheid toe te passen of te vergroten
 - c. Om andere redenen structureel niet tot kerntaak rekenen (beperken tot tijdelijk ontwikkelen cq afschalen is mogelijk)
4. Voorzieningenniveau versoberen (keuze 2)
5. Compenserende belastingmaatregelen (neutraal voor de gemiddelde burger)
6. Overige diverse mogelijkheden.

Het is niet mogelijk al bezuinigingsvoorstellen 'met een schaarste te knippen' langs de voorgaande indeling in categorieën. Veel maatregelen behoren tot meer dan een categorie. Daarnaast kan er sprake zijn van technische en politieke verschillen van inzicht welke maatregel tot welke categorie(ën) behoort. Niettemin is het behulpzaam voor het maken van keuzes om deze indeling zoveel als mogelijk te volgen en de discussie daarbij te stimuleren.

Van belang is hierbij op te merken dat het kiezen van thema's (keuze 6) nog gevolgen kan hebben voor de onderstaande keuzes/indeling.

Hieronder werken we de criteria 1 tot en met 5 achtereenvolgens uit, door middel van de keuzes 7 tot en met 16. Aan het einde voegen we totaaltellingen toe.

We wijzen erop dat de bedragen die per maatregel worden genoemd in het algemeen optimistisch zijn geraamd. Dat betekent dat voor de meeste maatregelen de kans groter is dat de uiteindelijke besparing lager uitvalt dan geraamd, dan hoger. Daar staat overigens tegenover dat enkele maatregelen PM (pro memorie) zijn geraamd en dus niet zijn voorzien van een bedrag. In enkele gevallen kan in een later stadium op weg naar de kadernota 2011 de PM worden vervangen door een bedrag. In andere gevallen zal ook dat niet mogelijk blijken omdat kwantificering vooraf op technische problemen blijft stuiten.

Keuze 7: Professioneler organiseren door ramingen te actualiseren op basis van prijs maal hoeveelheid (invullen keuze 4)

Het gaat hierbij om de ramingen van lasten en baten per taak te baseren op actuele gegevens over prijs en hoeveelheid van de benodigde middelen (pxq), met behoud van de kwaliteit en de kwantiteit van de beoogde prestaties. Immers, de praktijk laat zien dat dit voor sommige ramingen, ondanks de zero based-actie, nog niet voldoende scherp is gebeurd en dat voor andere ramingen actualisering nodig blijkt, na het opstellen van de begroting.

De onderstaande voorstellen hebben daarom met elkaar gemeen dat het gaat om het beter voorspellen van de werkelijk te verwachten baten en lasten, gegeven de huidige ambitie en werkwijze. Het gevolg van het aanpassen van de bedragen volgens tabel 7a zal zijn dat er op deze onderwerpen aan het einde van het jaar geen of minder geld over blijft. Het gevolg zal *niet* zijn dat de taak anders wordt uitgevoerd dan het geval zou zijn geweest zonder bijstelling van de raming (ook al blijkt dat wellicht niet altijd voldoende uit de toelichting). We hanteren het handhaven van het ambitieniveau als harde randvoorwaarde hierbij.

Tabel 7a:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
Sociale contacten (Aframen)	4.080	Deze post hoeft gezien het uitgavenverloop gedurende de jaren 2006-2009 niet meer in de begroting opgenomen te worden.
Verhardingen: Groot en Klein onderhoud (Minder kosten door aanbestedingsresultaat)	40.000	De praktijk van de laatste jaren is dat door aannemers zeer scherp wordt ingeschreven op aanbestedingen. Gezien de economische situatie is dat de komende jaren ook de verwachting. Aldus wordt voorgesteld de budgetten voor groot onderhoud en rehabilitaties met ca 10% te verlagen. Dit heeft geen directe gevolgen voor de kwaliteit van de wegen zolang de economische situatie niet verandert. Indien deze wel verandert zal de kwaliteit van de wegen niet direct slechter worden. Er gaan enkele jaren over heen voordat sprake is van achteruitgang in kwaliteit.
Verhardingen: Groot en Klein onderhoud (Scherper ramen)	124.000	Het betreft een doorlichting van het areaal en herberekening van kosten groot en klein onderhoud wegen voor de lange termijn. Dit heeft geen gevolgen voor de kwaliteit. Het gaat om een verfijning in de doorrekening van kosten voor diverse onderdelen. (structureel €113.000 groot onderhoud en voor klein onderhoud betreft €11.000.)
Verhardingen: Groot en Klein onderhoud (Verrekening met onderhoudsreserve)	-6.100	Dit betreft de verrekening met de onderhoudsreserve verharding bij vaststelling van <u>alle</u> bezuinigingen op groot - en klein onderhoud m.b.t. verharding.
Dynamisch Beheer (Beperken krediet)	40.000	Dynamisch Beheer wordt ingezet voor kleine verkeerskundige aanpassingen tijdens de werkzaamheden van groot onderhoud wegen, straten pleinen. Schrappen van dit budget is mogelijk gezien het uitgavenpatroon 2006-2009, zonder negatieve maatschappelijk effecten.
Inkomsten uit inzet	30.000	De marktmeester wordt 'verhuurd' aan diverse andere gemeenten. Deze

marktmeester (Meenemen in begroting)		inkomsten zijn tot nu toe niet geraamd.
Kredietcrisis (Realistischer ramen)	100.000	Ervan uitgaande dat de kredietcrisis vanaf 2011 weer op zijn retour gaat, is het een optie om het beschikbaar gestelde bedrag af te ramen.
Actieve opsporing jongeren (Realistischer ramen)	65.000	Voor dit project is 115.000 structureel begroot. Vanaf 2012 wordt volstaan met 0,5 Fte klantmanager (30.000) en 20.000 (jeugdvolgsysteem). De totale structurele kosten bedragen daarmee 50.000. Voorgesteld wordt om het resterende bedrag af te boeken.
Reserve intensivering bijzondere bijstand (Afschaffen)		Het doel van deze reserve is incidentele uitgaven in het kader van de bijstandsverlening te doen die niet ten laste van enige andere raming kunnen worden gebracht. De ervaring van de afgelopen jaren leert dat deze uitgaven niet voorkomen. Voorgesteld wordt om de reserve af te ramen.
Uitgaven regievoering WSW (realistischer ramen)	30.000	De werkelijke kosten zullen van 2011 ongeveer 70.000 bedragen.
Bedrijfsvoering	422.600	Betreft Vervallen kosten voormalig personeel, Communicatie, Automatisering, Archief en post en Inkoop.
Totaal tabel 7a	849.580	

Tabel 7b hieronder bevat opbrengsten door scherper te ramen die wel leiden tot verlagen van tarieven maar niet tot een directe netto-opbrengst. Een netto-opbrengst voor de burger zou zijn te bereiken door deze maatregelen vergezeld te laten gaan van een verhoging van de OZB-opbrengst, met een gelijk bedrag.

Tabel 7b:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
Aframen op investeringen riolering	74.250	De investeringen in riolering zijn ruim geraamd; dit komt omdat veelal wordt gewerkt met kengetallen en omdat men niet graag tekort wil komen. Bovendien is de marktsituatie van dien aard dat veelal scherp kan worden aanbesteed. Het voorstel is van een deel van de investeringen 5% af te ramen.
Restafval (Vermindering Restafval)	74.000	Vanwege verschillende subsidiestromen (plastic, papier, elektronisch apparaten e.d.) blijkt de hoeveelheid restafval te verminderen t.o.v. voorgaande jaren. Verlaging van deze kosten leidt tot een verlaging van het tarief voor de afvalstoffenheffing.
Vergoeding Elektrische Apparaten		Met terugwerkende kracht kan de gemeente vanaf 1 januari 2009 tot 1 januari 2012 een vergoeding van €79,- / ton ontvangen voor het inzamelen van elektronische apparaten (de zogenaamde WEEE-overeenkomst – Waste Electrical Electronical Equipment). Deze opbrengst leidt tot een (eenmalige) verlaging van het tarief voor de afvalstoffenheffing.
Dividend NV MAR		Het dividend dat de gemeente ontvangt van het afvalverwerkingsbedrijf wordt nu geraamd op €20.000. Een raming van €80.000 zou meer overeenkomstig de werkelijke verwachting zijn. Terugkijkend naar de afgelopen 3 jaar, laat het uit te keren dividend namelijk een stijgende lijn zien. Voor de komende jaren (restant contractduur) is de verwachting dat die stijgende lijn wordt voortgezet. Deze opbrengst leidt tot een (eenmalige) verlaging van het tarief voor de afvalstoffenheffing
Totaal tabel 7b	148.250	

We kunnen kiezen voor het verlagen van de opbrengst van de rioolheffing (met € 74.250) en van de afvalstoffenheffing (met €74.000) en een even grote verhoging van de opbrengst van de onroerende-zaakbelasting (€148.250). We verplaatsen deze keuze echter naar achteren, en wel naar Keuze 16: Compenserende belastingmaatregelen.

Keuze 8: Professioneler organiseren door het verbeteren van de doelmatigheid (invullen keuze 4)

Het gaat hierbij om het verbeteren van de efficiency waar dat kan, in de zin van per saldo verminderen van de lasten, met behoud van de kwaliteit en de kwantiteit van de beoogde prestaties. Hieronder vallen in beginsel ook alle onderwerpen onder de noemer 'bedrijfsvoering'. Het kan hierbij ook gaan om uitbesteden (aan de markt en aan andere overheden) en samenwerken met andere overheden, maar wel onder de voorwaarde dat we de aansturing kwalitatief voldoende kunnen realiseren, ook op termijn en de verwachting is dat de voordelen structureel kunnen zijn.

De onderstaande voorstellen hebben met elkaar gemeen dat het gaat om een verandering van werkwijze zonder dat die gepaard gaat met een verlies aan kwantiteit of kwaliteit van de beoogde prestaties. De voorziening blijft dus in stand, maar de kosten kunnen (per saldo) worden verlaagd.

Tabel 8a:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
Accountantskosten (Aanbesteden in BAR verband)	2.500	Hier zou een voordeel op behaald kunnen worden door in BAR-verband gezamenlijk op te trekken in het aanbestedingstraject en dezelfde accountant te kiezen. De drie gemeenteraden dienen vooraf deze gezamenlijke afspraak te maken. Ons huidige contract met de accountant loopt tot en met 2011. Van een eventueel voordeel zal pas sprake zijn vanaf 2012. Voorwaarde is dat Barendrecht bereid moet zijn haar huidige contract met niet meer dan één jaar te verlengen. Vooralsnog wordt met ingang van 2012 5% van de totale accountantskosten (€ 50.700) als voordeel opgenomen.
Onderhoud sportaccommodaties (Eenmalige verlaging van subsidie SRS)	0	De (fusie)organisatie Sport en Welzijn ontvangt van de gemeente aan het begin van ieder jaar een bedrag voor onderhoud. Door deze systematiek heeft Sport en Welzijn een terugkerend rentevoordeel. Dit rentevoordeel kan door het uitkeren van een bedrag per onderhoudsbeurt in plaats van aan het begin van het jaar bij de gemeente blijven. Het inmiddels opgespaarde voordeel kan worden afgeroomd door een eenmalige verlaging van de subsidie. (In tabel 3 komt dit onderwerp eveneens voor.)
Openbare verlichting (Structurele aframing materieel)	15.000	Minder aankoop onderdelen Openbare Verlichting dan begroot. In verband met structurele aard van deze onderschrijving kan structureel € 15.000,- worden afgeaamd.
Onderhoud 3 verhuurde gebouwen naar minimaal	45.400	Van de verhuurde gemeentelijke gebouwen komen er drie voor verkoop in aanmerking in 2010 / 2011 / 2012. Vooruitlopend op deze verkoop wordt voorgesteld het klein en groot onderhoud op minimaal te zetten (in stand houden). De voordelen leiden gemiddeld tot een verlaging van de dotatie aan de reserve onderhoud verhuurde gebouwen. Zie ook het annexe voorstel voor verkoop van deze gebouwen hieronder.
Verkoop 2 panden in 2012 (Anjerstraat 4 en 6 en Diepenbrockstraat 28)	30.200	Verkoop Anjerstraat 4 en 6: Hummeltjeshonk en Rode Kruis en verkoop Diepenbrockstraat 28. Indien het pand niet verkocht wordt moet er echter groot onderhoud worden uitgevoerd wat een extra last van € 1.500,- per jaar met zich meebrengt.
Van VRI naar LED verlichting (Klassieke verlichting vervangen door LED)	5.000	Vervangen van de storingsgevoelige klassieke VRI lampen door LED verlichting.
Van snoeihout naar houtsnippers	19.000	Wijzigen van afvoer groenafval van snoeihout naar houtsnippers. Baten € 28.200 per jaar. Voor 5 jaar 2011/2015. Lasten circa € 10.000 afschrijving.
Afstoten Recreatiegebieden	185.500	Recreatiegebied Reijerpark: mogelijk afstoten aan Natuur-

		Recreatieschap IJsselmonde. Levert op: 84.000 structureel Recreatiegebied De Gorzen: mogelijk afstoten aan het Zuid-Hollands Landschap. Levert op: 44.500 structureel Recreatiegebied De Griend: mogelijk afstoten aan het Zuid-Hollands Landschap. Levert op: 57.000 structureel Voor de jaren vanaf 2012 en structureel moet nog rekening worden gehouden met kosten (PM te ramen).
Temporiseren/verlagen Investering vooral in programma 5 <i>(Besparing op kapitaallasten)</i>	PM	In de begroting 2010 is het investeringsprogramma 2010 opgenomen voor de periode 2010 tm 2013. Programma 5 laat een onevenwichtig beeld zien met betrekking tot de investeringen in de verschillende jaren. Het voorstel is een taakstellende temporisering op te leggen die resulteert in een investering van €4.000.000,- in 2010 (nu €7.659.000), €3.500.000,- in 2011 (nu €2.865.000), €3.000.000,- in 2012 (nu €2.131.000), €3.000.000,- in 2013 (nu €2.233.000) en tot slot €1.387.000 in 2014 In de praktijk wordt regelmatig gebruik gemaakt van de markt om projecten te realiseren. Ook wordt regelmatig mankracht ingehuurd om alle projecten te realiseren. Dit zal bij temporisering afnemen. Concreet betekend dit ook dat voorzieningen later dan begroot gerealiseerd gaan worden. De besparing op de exploitatie (lasten) moet nog worden berekend in het kader van een herberekening van het investeringsvolume.
Beëindiging ROTS/ omzetten <i>(Beëindiging deelname regionaal fraude team en zelf doen)</i>	45.000	De huidige kosten voor deelname aan het Regionaal Fraude Team Spijkenisse (ROTS) bedragen € 109.000. Over de resultaten zijn we niet tevreden, ook omdat het instrument voor het doel te zwaar lijkt. Voorgesteld wordt om – eventueel samen met Albrandswaard en Barendrecht – een eigen fraudemedewerker in dienst te nemen, waarbij veel meer ingezet kan worden op preventie etc. Kosten voor een dergelijk medewerker zijn €64.000. Dit levert per saldo een besparing op. De gemeente kan zonder extra kosten uit de regeling met ROTS stappen
Uitstroom bevorderen <i>(Inzet 2de regisseur uitstroom)</i>	25.000	Kosten 1 Fte extra: 60.000. De baten die hier tegenover staan zijn minimaal 5 extra uitstromingen * 17.000 – 85.000. Verschil: 25.000. Deze kosten kunnen waarschijnlijk geheel ten laste worden gebracht van het W-deel.
Ridderkerk als pilotgemeente voor zorgverzekeraars		Tot nu toe zijn de zorgverzekeraars geen serieuze partner voor de gemeente, en dat terwijl zij vaak bereid zijn om pilots en zelfs structurele projecten in het kader van zorg, welzijn en soms zelfs onderwijs uit te voeren. Nader onderzoek naar de mogelijkheden zijn nodig. Mogelijk dat deze samenwerking kan leiden tot besparingen in de zorg, welzijn en onderwijshoek
Invoeren Klantcontactcentrum (KCC) met sturing op kanalen	150.000	Het lijkt aannemelijk dat op basis van een organisatiebrede businesscase 'Andere manier van werken' het mogelijk moet zijn een substantieel bedrag structureel te besparen. Een goed hierop afgestemd strategisch personeelsbeleid is wel een keiharde randvoorwaarde. Het betreft een saldo van opbrengsten en kosten. Structureel zijn er besparingen op personeel en verhoging van efficiency in werkprocessen (215.000). Structureel is er een last van het onderhouden van een kennisbank (50.000) en een gegevensbeheerder (65.000). Daarnaast zijn er eenmalige investeringen nodig om communicatiekanalen aan te passen, nieuwe werkwijzen te begeleiden, opleidingen en flankerend personeelsbeleid (450.000). Eventuele bouwkundige aanpassingen zijn nog PM.
Zorgfacturen <i>(Controle zorgfacturen uitbesteden)</i>	13.000	Het WMO-kantoor kan deze taak uitvoeren voor circa €0,80 per inwoner, totaal €37.000 (op basis van 46.000 inwoners). Hierdoor kan worden bespaard op de formatie van het team AO met 1 fte. Dit levert een besparing op van €50.000. Het voordeel op jaarbasis is €13.000.

WMO voorzieningen (Terugverdieneffect liften, Aanbesteding hulpmiddelen)	41.500	De verandering houdt in dat trapliften niet meer in eigendom worden verstrekt maar in bruikleen (besparing oplopend tot 12.000 in 2013). Nieuwe aanbesteding hulpmiddelen biedt mogelijkheid om scherpere tarieven te realiseren voor de hulpmiddelen. Besparing van 5% moet haalbaar zijn (37.500 vanaf 2011).
Samenwerken in BAR- verband	148.000	Het betreft: Centralisering handhaving en vergunningen in BAR-verband, Centralisering leerplicht in BAR-verband, Eén uitvoeringsorganisatie voor de BAR-gemeenten voor de verstrekkingen van Hulp bij Huishouden en Hulpmiddelen en voorzieningen en Samenwerken in BAR verband op vergunningverlening, toezicht en handhaving. Uiteraard vergt dit de gezamenlijke wil daartoe van de drie gemeenten.
Bedrijfsvoering	886.729	Betreft: efficiënter werken bij Accommodatie-beheer, Verzekeringsportefeuille/ aansprakelijkheids-verzekering, Juridische kwaliteitszorg, Herwaardering onroerende zaken, Financiën en Control, Personeel & Organisatie, Communicatie, Automatisering, Archief & Post, Inkoop, Facilitair Bedrijf, Secretariaten, Bedrijfsrestaurant en Ondersteuning.
Totaal tabel 8a	1.611.829	

Tabel 8b hieronder bevat opbrengsten door de doelmatigheid te verbeteren die wel leiden tot verlagen van tarieven maar niet tot een directe netto-opbrengst. Een netto-opbrengst voor de burger zou zijn bereiken door deze maatregelen vergezeld te laten gaan van een verhoging van de OZB-opbrengst, met een gelijk bedrag.

Tabel 8b:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
Riolen (Inspecteren beperken 2013-2018)	50.000	In de jaren tot en met 2012 wordt in geheel Ridderkerk de riolering in 6 clusters geïnspecteerd. In de 6 jaren daarna zal beperkter worden geïnspecteerd. Daarna volgen weer 6 jaren van volledige inspectie. Verlaging van deze kosten leidt tot een verlaging van het tarief voor de rioolheffing.
Restafval (Nieuwe contractvorm van € 116 naar € 70)	560.000	Betreft nieuwe contractvorm verwerking restafval. Ridderkerk heeft met AVR een contract tot eind 2012 met op dit moment een verwerkingsprijs van € 116,- per ton. In 2009 een totaalbedrag van € 1.400.000,- De marktprijzen variëren op dit moment, maar een gemiddelde "normale" prijs voor Ridderkerk zou op dit moment rond de € 70,- liggen. Als vanaf 2013 deze prijs ook geldt, kan deze besparing worden bereikt. Daarmee komt de totale verwerkingsprijs voor Ridderkerk op € 840.000.
Totaal tabel 8b	610.000	

We kunnen kiezen voor het verlagen van de opbrengst van de rioolheffing respectievelijk de afvalstoffenheffing met deze bedragen en een even grote verhoging van de opbrengst van de onroerende-zaakbelasting. We verplaatsen deze keuze echter naar achteren, en wel naar Keuze 16: Compenserende belastingmaatregelen.

Keuze 9: Professioneler organiseren door de reservepositie behoedzaam te benutten (invullen keuze 4)

We schetsen bij deze keuze eerst het beeld van onze reservepositie, in hoofdlijnen. In de bijlage voegen wij een meer gedetailleerd inzicht. Vervolgens gaan wij nader in op het voorstel.

Het beeld

Het totaal aan reserves en voorzieningen per 1 januari 2010 bedraagt €69 miljoen (€ 68.890.900).

Hiervan is €9 miljoen (€3.267.760 + 5.795.277) vastgelegd in voorzieningen en in reserves met een 'verplichtend' karakter zoals toekomstige risico's/verliezen, afvalstoffen- en rioolheffing.

De bestemmingsreserves voor kapitaallasten, onderhoudskosten en overige bestemmingen bedragen €21 miljoen (€8.145.833 + 10.490.670 + 2.706.825).

Het resterende bedrag van €38 miljoen (€69 – 9 – 21 miljoen; exact: €38.484.505) zijn in feite allemaal algemene reserves.

Een deel van deze algemene reserves is echter niet zonder meer vrij beschikbaar:

Tabel 9a:

<i>Onderdeel</i>	<i>Bedrag globaal</i>	<i>Bedrag exact</i>	<i>Toelichting</i>
Dekkingsreserve 2004 en Reserve BTW oude kapitaallasten	€ 8 miljoen	€ 8.039.200	Ingezet als algemeen dekkingsmiddel, met een looptijd van ongeveer 10 jaar. Na 2014 bestaan deze niet meer
Reserve met een renteclaim	€ 15 miljoen	€ 14.741.500	Genereert een structurele dekking voor de begroting van € 916.900
Totaal niet vrij besteedbare algemene reserve	€ 23 miljoen	€ 22.780.700	

De vrij besteedbare algemene reserve bestaat uit de volgende onderdelen:

Tabel 9b:

Bufferreserve	€ 4,3 miljoen	€ 4.328.900	Gebaseerd op risico-inventarisatie 2009
Reserve grondexploitatie	€ 1 miljoen	€ 1.000.000	
Overig	€ 3,9 miljoen	€ 4.055.921	
SIB	€ 6,5 miljoen	€ 6.318.900	Gepland staat een investering voor sporthal Drievliet in 2012 voor 2,2 miljoen die dan van de 6,5 miljoen moet worden afgetrokken. In financieel technische zin vormen het SIB en de post overig in deze tabel de 10.374.821 vrije reserve van de bijlage over de onderverdeling van reserves en voorzieningen.
Totaal vrij besteedbare algemene reserve	€ 15,7 miljoen	€ 15.703.721	

Het voorstel

Het gaat hierbij om het behoedzaam verminderen van onze algemene reserves, op basis van de volgende redenering:

- a. Teneinde het inzicht in onze reservepositie te verbeteren kiezen we ervoor om algemene reserves zoveel mogelijk te bundelen en om bestemmingsreserves zoveel mogelijk samen te voegen met de algemene reserve, tenzij er een harde reden is geld apart te zetten met een specifiek doel op een andere wijze dan het treffen van een voorziening.
Dit betekent dat er één vrij besteedbare algemene reserve komt van €15,7 miljoen plus een (klein) deel van de bestemmingsreserves waarvan de bestemming beter kan vervallen. Dit vergt nog een nadere uitwerking, die kan plaatsvinden na de besluitvorming over de kadernota 2011 en voor het afronden van de begroting 2011.
- b. In het proces van de kerntakendiscussie zijn de risico's opnieuw geanalyseerd en vergeleken met ervaringscijfers. Op basis van die uitkomsten wordt gedacht aan vrij besteedbare algemene reserve van €3 miljoen. (In de oude terminologie: €2 miljoen buffer en €1 miljoen grondexploitatie.) Vooralsnog moeten we echter wel nog onze wijze van risico-analyse verder verbeteren. Tevens is het van belang om bovenop de €3 miljoen euro zogenaamde weerstandsreserve ruimte te behouden voor onder andere investeringen.
- c. Het zou niet verstandig zijn om alle financiële ruimte nu in te zetten om reële keuzes in het takenpakket te vermijden. Beter lijkt om een belangrijk deel van de reserves die vrij zouden kunnen vallen te gebruiken voor enerzijds het verkleinen van onze schuldpositie (in de zin van afboeken op boekwaarden van kapitaalgoederen) en anderzijds om deze raadsperiode ook nog ruimte hebben voor het realiseren van nieuwe wensen. Dit vergt nog nadere uitwerking na vaststelling van de kadernota 2011.
- d. Daarbij zou het tevens van behoedzaamheid getuigen om die inzet voor nieuwe wensen te beperken tot wensen met eenmalige uitgaven en tevens zo veel mogelijk voor wensen met een extra waarde (in de zin van meerjarig nut, aanjagen van maatschappelijke ontwikkelingen en medebekostiging door anderen, synergie, etc).

Keuze 10: Professioneler organiseren door doelmatiger te doen werken door derden met gemeentelijke middelen (invullen keuze 4)

Als de gemeentelijke organisatie permanent haar best doet om professioneler te werken, ligt het voor de hand dat zij dat ook vraagt van derden die voor haar activiteiten uitvoeren. Het gaat hierbij om gemeenschappelijke regelingen (keuze 10a) en gesubsidieerde instellingen (keuze 10b). Bij gemeenschappelijke regelingen gaat het om regelingen die reeds langere tijd bestaan en waarvan de stellige indruk bestaat dat deze toe zijn aan stevige prikkels om de eigen doelmatigheid te versterken.

Bij het professioneler organiseren bij onze partners is geen sprake van een aantasting van de voorziening, maar van (prikkelen tot) doelmatiger werken.

Tabel 10a Gemeenschappelijke regelingen:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
DCMR (Extra korting van 5%)	40.700	Met ingang van 2011 is reeds 5% bezuinigd op de bijdrage aan DCMR. Met ingang van 2012 zou nogmaals 5% kunnen worden bezuinigd. Deze maatregel is uitsluitend mogelijk wanneer de overige deelnemende

		gemeenten ook voorstander zijn van deze extra maatregel.
Openbare/ jeugd gezondheidszorg (Extra korting van 5%)	26.400	Betreft een extra korting van 5% per 2012 bovenop de korting per 2011 (26.400). Deze maatregel is uitsluitend mogelijk wanneer de overige deelnemende gemeenten ook voorstander zijn van deze extra maatregel.
Totaal tabel 10 a	67.100	

In beginsel kan van de instellingen die een jaarlijkse subsidie ontvangen van de gemeente van €20.000 of meer eveneens een bijdrage worden gevraagd in het professioneler organiseren. Het college heeft deze instellingen een brief gestuurd met de vraag: 'Indien de gemeente zou kiezen voor een vermindering van de bijdrage aan uw organisatie met structureel 12%, hoe zou u deze korting dan - in grote lijnen - implementeren, in organisatorische en financiële zin?' Het college heeft daarbij dus de mogelijkheid opengelaten dat de instellingen voorstellen zouden doen die het voorzieningenniveau zouden kunnen aantasten. Inmiddels hebben 14 van de 15 aangeschreven instellingen hun schriftelijke reactie gegeven. De bijlagen bij dit voorstel bevatten een samenvatting van de reacties en een voorlopig ambtelijk advies.

Vanwege de korte tijd die hiervoor beschikbaar was en het aspect dat niet alle voorstellen vanuit de diverse organisaties even concreet waren, zijn de ambtelijke adviezen nog niet besproken met projectleider en de stuurgroep. Evenmin kon nog een uitsplitsing worden gemaakt tussen de bedragen die kunnen worden gerangschikt onder Keuze 10b (Professioneler organiseren) en bedragen die thuis horen onder Keuze 14 (Sterker concentreren op kerntaken) of Keuze 15 (Voorzieningenniveau versoberen). Ook heeft nog geen afstemming plaatsgevonden tussen de voorstellen die zijn opgenomen in de tabellen 14 en 15 hieronder (en te relateren zijn aan deze instellingen) en de ambtelijke voorstellen naar aanleiding van de schriftelijke reacties van de instellingen. Dit zal noodgedwongen in een volgend stadium van de kerntakendiscussie alsnog moeten gebeuren.

Keuze 11: Democratischer en professioneler omgaan met de samenleving (invullen keuze 3)

Bij deze keuze gaat het om de financiële opbrengst die kan worden gerealiseerd als we:

- het democratische proces versterken, in de zin dat we niet meer proberen om op het niveau van de ambtelijke organisatie en het college tot consensus te komen met adviesraden, wijkoverleggen en maatschappelijke organisaties, maar de raad zo veel mogelijk in de positie te brengen om de eindbeslissingen te nemen
- het contact en het contract met adviesraden, wijkoverleggen en maatschappelijke organisaties professioneler laten verlopen, in de zin dat de gemeente gerichter kiest welke organisatie voor welk doel en met welke verantwoordelijkheid, volgens welke processtappen moet worden ingeschakeld.

Bij 'keuze 11' gaan we ervan uit dat we er verstandig aan doen om eerst terug te gaan 'naar de kern' en eerst de relatie met de maatschappelijke organisaties in de basis opnieuw op te zetten. We kunnen vervolgens, over enkele jaren en bij wijze van maatwerk en wellicht experiment, organisaties waarvoor de randvoorwaarden wederzijds goed zijn ingevuld meer ruimte geven om verantwoordelijkheden van de gemeente over te nemen en zelf budgetten te beheren.

Tabel 11:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
Initiatiefsubsidies (Afschaffen initiatiefsubsidies)	90.000	Er bestaat een groot aantal organisaties (adviesraden, platforms, etc) die zich toeleggen op participatie in de vorming en uitvoering van gemeentelijk beleid. Deze organisaties kosten in de regel betrekkelijk weinig geld, maar des te meer ambtelijke inzet vanuit de gemeente. Daarnaast voorziet de gemeente sommige organisaties van budgetten met het doel samenhang te bewerkstelligen. Het gaat hierbij om: Wijkbudgetten, Initiatief subsidies (€ 90.000), Waarderingsubsidies, Ridderkerk heeft een slinger nodig. De bedragen die hier in de tabel worden genoemd betreffen de initiatiefsubsidies. De wijkbudgetten komen hieronder in deze tabel voor.
Wijkbudgetten (Afschaffen)	227.000	Het wijkbudget is bedoeld om wijkbewoners te stimuleren om nog meer betrokken te zijn bij hun eigen woon- en leefomgeving. Dit doel wordt echter ook al nagestreefd vanuit een ander budget, de initiatiefsubsidies (jaarlijks € 90.000). In 2009 zijn o.a. de volgende zaken bekostigd vanuit het wijkbudget (dat precies toereikend bleek te zijn): chocoborrels, balpennen, pannenkoeken, lief- en leedcommissies, AED's (variërend in prijs van € 750,- tot ca. € 2.000,-), vuurwerkshows, sportkleding, ouderenuitjes, catering workshops, winter-diervoederpakketten, onderhoudscontracten bloembakken, verjaardagskalenders etc. Het wijkbudget (€24.000,- per wijk per jaar) zou zijn bedoeld om wijkbewoners te stimuleren om nog meer betrokken te zijn bij hun eigen woon- en leefomgeving. Bovengenoemde uitgaven zouden daar aan moeten bijdragen. De gemeente geeft, via het wijkbudget, ook financiële bijdragen aan stichtingen die handtekeningenacties tegen gemeentebestuur organiseren, zoals de Stichting Polder Nieuw-Reijerwaard. Acties die vervolgens weer worden ondersteund door wijkoverleggen/wijkidee-teams die beschikken over het wijkbudget.
Totaal tabel 11	317.000	

Keuze 12: Sterker concentreren op kerntaken, door het profijtbeginsel sterker toe te passen (invullen keuze 1, kernbegrip g)

Een van de kernbegrippen van 'sterker concentreren op kerntaken' luidt: 'Waar mogelijk verhalen we de kosten van gemeentelijke activiteiten op de veroorzaker van die kosten cq degenen die er profijt van ondervinden'. Waarom zou de gemeente immers collectieve middelen inzetten voor activiteiten die zich goed en soms zelfs beter lenen voor bekostiging uit private middelen?

Bij het sterker toepassen van het profijtbeginsel is geen sprake van een aantasting van de voorziening en uitsluitend van het individualiseren van de bekostiging.

Overigens gelden bij sommige voorstellen in tabel 12 ook andere criteria dan die van het profijtbeginsel om de kosten te verhalen. Bij sommige voorstellen gaat het bijvoorbeeld ook om grenzen stellen (zie keuze 1, kernbegrip c).

Tabel 12:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
Doorberekenen kosten Ruimtelijke Ordering	25.000	Betreft kosten die nu nog niet doorberekend worden aan derden terwijl dat wel kan.

Parkeerbelasting (Verhoging tarieven)	30.000	Een eerder voorstel voor het verhogen van de parkeertarieven (van € 0,90 naar € 1,--) heeft het niet gehaald. Indien besloten wordt tot uitbreiding van het aantal betaald parkeerplaatsen met 517 plaatsen (zie maatregel hierna), dan geeft deze tariefsverhoging een extra opbrengst van € 41.900.
Uitbreiden betaald parkeren (517 parkeerplaatsen extra)	240.000	Het uitbreiden van betaald parkeren op enkele grote parkeerterreinen binnen de Gemeente Ridderkerk. Dit heeft een tweeledig doel: <ul style="list-style-type: none"> • Het gelijkheidsbeginsel waarbij op alle grote parkeerterreinen betaald moet worden. • De kosten die nu gemaakt worden voor het onderhoud van deze terreinen worden dan bekostigd uit de opbrengsten van het betaald parkeren. Tevens kunnen hieruit financiële voordelen gehaald worden. Er dient eerst te worden geïnvesteerd en daarna kunnen binnen enkele jaren vruchten worden geplukt. Wel dient er ingezet te worden op handhaving.
Gemeentelijke naheffing over uitbreidingsgebied parkeren	30.000	Betreft opbrengst van parkeerboetes in het uitbreidingsgebied voor parkeren.
Inzet personeel voor (externe) evenementen	15.000	Betreft het verrekenen van uren van timmerlieden en (ander) personeel voor diverse activiteiten en verrekenen kosten schoonmaak, beveiliging, boden etc.
Inkomsten uit bestuurlijke aanpak hennepcultuur (Kosten verhalen op dader)	13.000	De ervaring in Rotterdam is dat ong. 1/3 van de kosten op de dader verhaald kan worden. De inkomsten zijn tot nu toe nog niet geraamd.
Kostendekkende bekostiging taken voor Albrandswaard	PM	Bij de overdracht van taken van de gemeente Albrandswaard naar Ridderkerk is in het kader van de gemeenschappelijke regeling een systematiek bepaald van kostenvergoeding. Deze is mogelijk niet kostendekkend.
OMS dwangsommen (Ophogen en nog strikter handhaven)	10.000	OMS betreft onterechte brandmeldingen.
Rijbewijzen (Verhogen van het tarief met 10 euro)	44.000	De leges voor de aanvraag van een rijbewijs bedragen € 48.50. De mogelijkheid bestaat deze te verhogen met bv € 10.00, aangezien er geen wettelijk maximum tarief bestaat. We sluiten daarmee meer aan op omliggende gemeenten. De kostendekkendheid van de totale leges mag echter niet de 100% overschrijden.
Totaal tabel 12	407.000	

Keuze 13: Sterker concentreren op kerntaken, door voorzieningen inkomensafhankelijk of sterker inkomensafhankelijk te maken

Een drietal kernbegrippen van 'sterker concentreren op kerntaken' geeft een duidelijke begrenzing aan activiteiten die de gemeente onderneemt om burgers te ondersteunen in hun dagelijkse bestaan. Die begrenzing houdt in dat we alleen die mensen ondersteunen die dat echt nodig hebben, en zolang ze dat nodig hebben. Daarbij geldt tevens dat de ondersteuning primair moet zijn gericht op het vinden of hervinden van zelfredzaamheid. Zie onder 'keuze 1' de kernbegrippen d, e en f.

Keuze 13 gaat over gemeentelijke activiteiten die sterker zouden kunnen worden begrensd, door voorzieningen inkomensafhankelijk of sterker inkomensafhankelijk te maken.

Tabel 13:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
Peuterspeelzaalwerk (Anders organiseren)	140.372	Het is mogelijk om in het VVE (voor- en vroegschoolse educatie) en basispeuterspeelzaalwerk te gaan werken met gecombineerde groepen van plaatsen die worden gesubsidieerd door de gemeente en plaatsen die worden gefinancierd vanuit de Wet Kinderopvang. Dit is een andere wijze van organiseren. Bij de huidige werkwijze betaalt de fiscus niet mee aan het Peuterspeelzaalwerk en ligt de bekostiging geheel bij de gemeente en de ouders (tarief nu € 37,50 per maand voor twee dagdelen). Door het peuterspeelzaalwerk onder de wet kinderopvang te brengen gaat de fiscus meebetalen. De gemeente hoeft dan alleen nog voor de kinderen die niet onder de wet kinderopvang vallen mee te betalen en kan dus flink besparen. Het daadwerkelijke tarief en de tariefsontwikkeling is afhankelijk van verschillende factoren dus hierover kan vooraf geen duidelijkheid worden gegeven. Op basis van de pilot kan wel een voorzichtig beeld worden gegeven: Alle inkomens tot ca. 1,5 modaal (€ 46.000) gaan er (fors) op vooruit en de inkomens vanaf € 46.000 blijven ongeveer hetzelfde tarief betalen of gaan (mogelijk) een iets hoger tarief betalen. Hier tegenover staat wel dat de lage inkomens fors minder gaat betalen en de kosten voor de gemeente fors minder is.
Inkomensgrenzen invoeren voor HH, woonvoorziening-en en vervoersvoorzieningen.	35.000	Voorstel zou kunnen zijn om personen met inkomen van meer dan 2,5 maal de bijstandsnorm uit te sluiten van de WMO. Albrandswaard zal een voorstel met deze inhoud voorleggen aan haar raad. Het effect moet niet worden overschat omdat circa 75% de huidige cliënten een inkomen heeft dat onder de 2.5 maal de bijstandsnorm heeft (50.000). Het toetsen van inkomens betekent een extra procestap en heeft daarom gevolgen voor de benodigde capaciteit van de uitvoeringsorganisatie. Dit is structureel (15.000).
WMO vervoersvoorziening (Beperken gebruik voor 65+ tot personen met een indicatie)	59.000	Op grond van de huidige regeling kunnen 65+-ers onbeperkt gebruik maken van het collectief vervoer. Dit kan worden beperkt tot 65+-ers met een indicatie. Het totaal aantal pashouders collectief vervoer is 4289, waarvan ongeveer 15% 65+-ers zonder indicatie. Totale kosten op jaarbasis bedragen € 1.185.259,-. Ervaring leert dat doelgroep minder gebruik maakt van de voorziening dan de mensen met een WMO-indicatie. Een reële aanname is 5% van de totale kosten, dus € 59.260,-.
Totaal tabel 13	234.372	

Keuze 14: Sterker concentreren op kerntaken, door activiteiten die om andere redenen structureel niet tot kerntaak rekenen te beperken tot tijdelijk ontwikkelen cq geleidelijk af te schalen

Dit voorstel ziet toe op alle andere overwegingen om ons sterker te concentreren op kerntaken. De onderstaande tabel bevat veel voorstellen die onderling volstrekt uiteenlopen, maar die met elkaar gemeen hebben dat de aard van de activiteit ten minste twijfel oproept of het gaat om een kerntaak.

Wij hebben afgezien van het aangeven welk van de kernbegrippen van 'keuze 1' van toepassing is op welk voorstel. Het is namelijk heel veel werk, op sommige voorstellen zijn veel kernbegrippen van toepassing en veel koppelingen zijn afhankelijk van politieke zienswijzen. Niettemin is het zinvol met elkaar wel per voorstel het debat aan te gaan.

Let op: De onderstaande tabel bevat veel voorstellen die rigoureuus zijn geformuleerd en gekwantificeerd. Het gaat daarom bij veel voorstellen uit deze tabel niet alleen om de vraag of we het eens zijn dát het gaat om een activiteit die geen kerntaak is, maar ook om de vraag in hoeverre het geen kerntaak is en in hoeverre er dus op kan worden bezuinigd (en in welk tempo).

Tabel 14:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
Eén wethouder minder	113.000	Besparing op salaris, onkostenvergoeding en pensioenverplichting
Officiële ontvangsten en gebeurtenissen afschaffen	18.500	Betreft BAR-markt 4.000, Daadwerkelijk in de buurt dag 2.000, 5 mei-viering 10.000, kinderlintjes 2.500, Participatiedag nieuwe inwoners (PM, nog niet in begroting).
Vergoeding en presentiegelden raadsleden (Afschaffen)	11.804	Het betreft een niet wettelijk voorgeschreven voorziening waartoe de raad heeft besloten. Het gaat om een onkostenvergoeding aan de raadsleden voor computer- en internetgebruik.
Uitkering aftredende raadsleden (Afschaffen)	3.700	Na beëindiging van het raadslidmaatschap kan een maandelijkse uitkering worden aangevraagd voor maximaal 6 maanden en 80% van de raadsvergoeding. De uitkering wordt alleen verstrekt voor die maanden waarin het andere inkomen (loon/salaris, uitkering en/of alimentatie) niet hoger is dan 120% van de maandelijkse raadsvergoeding. In de meerjarenraming wordt in het verkiezingsjaar voor drie aftredende raadsleden hiervoor een bedrag van in totaal € 15.000 geraamd. Naast afschaffen van de regeling zou ook besloten kunnen worden hiervoor geen raming meer op te nemen en bij een eventueel verzoek de post onvoorzien aan te spreken. Het structurele effect is berekend als het jaargemiddelde van de eenmalige opbrengst elke vier jaar.
Opbouwwerk (Afschaffen opbouwwerk)	80.000	Op diverse fronten wordt aandacht besteed aan leefbaarheid in de wijken en het voorkomen c.q. oplossen van problemen. De verwachting is dat de werkzaamheden van het opbouwwerk vanzelf overgenomen wordt door een ander kanaal. Aan opheffen zijn frictiekosten verbonden. Deze zijn nog niet in beeld gebracht.
Jongerenwerk (Geen extra middelen voor inzet combinatiefunctionarissen)	180.000	Ridderkerk geeft voor jongerenwerk 2 keer zoveel uit als andere gemeenten. Het voorstel houdt in dat de taken worden opgevangen binnen het budget dat de gemeente te beschikking stelt, zonder extra middelen. De frictiekosten zijn nog niet in beeld gebracht.
Ontwikkelings-samenwerking (Afschaffen)	22.370	Dit is subsidie voor een pas gestart project met de Molukse gemeenschap hier, voor de Molukse gemeenschap daar.
Startersleningen woningen (Afschaffen)	78.000	11.000 euro structurele lasten blijven bestaan vanwege lopende leningen.
Onderwijs subsidies op basis van Verordening 'Fingel'	463.600	Zie ook de afzonderlijke bijlage over dit voorstel. Deze mogelijkheid komt voort uit de constatering dat Ridderkerk ten opzichte van andere gemeente voor onderwijs 135% uitgeeft. Betreft Verordening Financiële Gelijkstelling Onderwijs: Afschaffen subsidie materiële instandhouding 70.000, Afschaffen subsidie onderwijsoverleg 32.000, Afschaffen subsidie onderwijskansen 104.000, Afschaffen subsidie cultuureducatie 17.600, Afschaffen exploitatiebijdrage Maximacollege miv schooljaar 2012-2013 240.000 (eerste jaar 20.000). Dit vergt formeel weliswaar misschien geen aanpassing van de verordening (de kostenplafonds kunnen op 0 euro worden gezet), maar aanpassen is wel wenselijk.

		Afschaffen vakdocenten gymnastiek leidt tot hoge frictiekosten. Bij ontstaan vacatures deze niet meer invullen (geen bedrag geraamd). Exploitatiebijdrage Maximacollege: Afspraak is in principe gemaakt voor 5 jaar, dus maakt het mogelijk vanaf 2012 bezuiniging te realiseren. In 2010 en 2011 kan vanwege dekkingsplan begroting 2008 een korting van € 20.000 worden doorgevoerd. Mogelijke gevolgen voor 2012 zijn echter nog niet in beeld. Met zorgaanbod en reboundvoorziening wordt een bijdrage geleverd aan een sluitende aanpak en voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Bij dekking in de exploitatie (door de scholen) wordt deze bijdrage nog steeds geleverd. Indien het zorgaanbod wordt verminderd zal deze bijdrage aan de sluitende aanpak worden verminderd. Mogelijk dat leerlingen eerder uitvallen door minder aandacht en begeleiding, zodat dit extra aandacht vraagt van leerplicht, regisseur Jeugd en veiligheid, sociale dienst.
Centrum voor Jeugd en Gezin (Taakstelling 12% op bovenwettelijk aanbod)	61.080	CJG is een wettelijke verplichting, maar met alleen de wettelijke verplichting zullen de gemeentelijke doelstellingen niet gehaald worden op het gebied van sluitende zorg. Vanuit het Centrum Jeugd en Gezin wordt er zorgaanbod aangeboden. Dit varieert van spreekuren opvoedondersteuning, thema bijeenkomsten en cursussen opvoedondersteuning (bijv. Over pesten), trainingen sociale weerbaarheid tot trajecten gezinscoaching om situatie in gezin weer op orde te brengen. Ook het schoolmaatschappelijk werk valt onder het zorgaanbod. Op deze bovenwettelijke taken kan bezuinigd worden. Het effect is afhankelijk van de keuze op welke onderdelen de bezuiniging wordt doorgevoerd. Doorvoeren op schoolmaatschappelijk werk leidt tot minder SMW of dwingt het onderwijs mee te betalen aan het SMW (onderwijs krijgt nu SMW gratis ter beschikking gesteld door de gemeente), minder trainingen, cursussen en trajecten kan leiden tot wachtlijsten en dat er niet aan iedereen een passend hulpaanbod gedaan kan worden. In hoeverre dit effect gaat optreden is afhankelijk van de vraag aan zorg.
Logopedie (Afschaffen bijdrage voor screening)	15.372	Verantwoordelijkheid hoeft niet bij de gemeente neergelegd te worden.
Emancipatie (Afschaffen waarde-ringssubsidie)	22.625	Met dit budget worden zelforganisaties gesteund bij hun activiteiten. Heeft een relatie met participatie.
Minder Kroos- en bladvisen (Waterpan 2008-2012)	7.000	Bezuiniging totaal circa € 20.000 per jaar. Omdat 50% wordt gesubsidieerd door het Waterschap, vastgelegd in het Waterplan 2008-2012, levert dit voor de gemeente Ridderkerk een bezuiniging op van € 10.000. Nadeel: inschatting extra baggerwerk € 3.000.
Subsidie verkeersexamen basisonderwijs (Afschaffen)	3.000	Afschaffen subsidie verkeersexamen Basisonderwijs. Examens zullen doorgaan, maar de dekking van de toekomstige kosten zullen mogelijk plaatsvinden via onderwijssubsidies.
Mobiele plantenbakken (Weghalen)	36.000	Alle mobiele plantenbakken verwijderen binnen de gemeente. Alternatief: laten adopteren door winkels en particulieren.
Volkstuinen (Onderbrengen bij verenigingen)	6.000	Volkstuinen onderbrengen in vereniging en kostendekkend maken of volledig afstoten.
MAD day (Afschaffen)	PM	Bespaart op inzet personeel.
Volksfeesten en evenementen	80.000	Afschaffen (of verminderen) van de budgetten voor de evenementen; Koningspleinfestijn, schaatsbaan en beachvolleybal. Het structurele effect betreft meer specifiek 120.200 en 41.000 om en om.
Totaal tabel 14	1.202.051	

Keuze 15: Voorzieningenniveau versoberen (keuze 2)

Dit voorstel geeft een invulling van 'keuze 2'. Het zijn gemeentelijke activiteiten die naar hun aard in beginsel kunnen worden gezien als kerntaak, maar waarvan de vraag is of de mate waarin we er nu mee bezig zijn, wat betreft hoeveelheid en kwaliteit wel voldoende sober is als passend zou zijn. De mate van passendheid moet daarbij worden afgewogen tegen de omstandigheid dat we deze activiteiten verrichten met collectieve middelen.

Let op: De onderstaande tabel bevat veel voorstellen die rigoureus zijn geformuleerd en gekwantificeerd. Het gaat daarom bij veel voorstellen uit deze tabel niet alleen om de vraag of we het eens zijn dat het gaat om een activiteit die kan worden versoberd, maar ook om de vraag in hoeverre versobering passend zou zijn (en in welk tempo).

Tabel 15:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
Extra inzet op gesubsidieerde banen	45.100	Door extra inzet op gesubsidieerde banen is het mogelijk moeilijk plaatsbare langdurig werklozen uit te laten stromen. De kosten van de gesubsidieerde baan kunnen ten laste gebracht worden van het W-deel. De kosten van de personele inzet slechts gedeeltelijk. Het terugbrengen van de langdurigheidstoelage van 120 naar 100% geeft een besparing van € 45.100,-- per jaar. Maar let op: dit is altijd een schatting geweest én we hebben dit bedrag nooit daadwerkelijk uitgegeven want de maatregel is amper ingevoerd
Onderhoud sportaccommodaties (Niveau van onderhoud verlagen)	325.000	Niveau van onderhoud verlagen met 40%. Voor de gymzalen levert dit een besparing op van 145.000 en voor de overige accommodaties 180.000. (In tabel 2 komt dit onderwerp eveneens voor, wat betreft de gymzalen).
Milieutaken	57.054	Communicatie afschaffen 20.000, Stoppen met rapportage luchtkwaliteit 9.845, Stoppen met meetpunt luchtkwaliteit (bijdrage aan DCMR) 7.500, Stoppen met applicatie beheer bodeminformatie 5.913, Stoppen met (gemeentelijke bijdragen aan) energie projecten 13.796. Bij deze maatregel gaat het om materiële uitgaven. Er is nog niet gerekend met bijbehorende personeelsinzet. Tevens is nog geen rekening gehouden met frictiekosten.
Bibliotheek (Taakstelling van 12%)	171.500	Ridderkerk geeft 50% (572.000 euro) meer uit dan andere gemeenten, met name veroorzaakt door het in stand houden van drie filialen.
Kunst / media (Niet meer bijdragen aan reserve beeldende kunst)	8.000	De reserve bedraagt nu 73.000 euro en wordt gebruikt voor het verplaatsen van kunstwerken. Onderzocht wordt nog of de reserve zelf ook kan vervallen.
Jongerenwerk (Schrappen waarderingssubsidie)	213.300	De frictiekosten zijn nog niet in beeld gebracht.
Huishoudelijke hulp (Loslaten Zeeuws model)	150.000	Het loslaten van het Zeeuws model, en overeenkomsten afsluiten met een paar zorgleveranciers levert een scherpere prijsstelling op ten opzichte van huidige model (150.000 vanaf 2012). Keuzevrijheid voor cliënt wordt minder, maar prijs voor gemeente gunstiger.
Huishoudelijke hulp (PGB tarief naar 75%)	140.000	PGB-tarief naar 75% vermindert keuzevrijheid, maar voorkomt verantwoordingsproblemen (140.000 vanaf 2011). Signalen zijn aanwezig dat cliënten het bedrag niet op krijgen.
WMO voorzieningen (Terugdraaien primaat van verhuizen)	60.000	In de nieuwe verordening 2010 wordt soepeler omgegaan met het primaat van verhuizen. De weigeringsgrond dat je had kunnen weten dat je op enig moment moet verhuizen vanwege leeftijd (voorzienbaarheid) is vervallen en

		<p>persoonlijke omstandigheden wegen zwaarder mee bij de beoordeling. Hierdoor is sneller beroep op woonvoorzieningen mogelijk. Het terugdraaien van de versoepeling van het primaat van verhuizen heeft tot gevolg dat eerder wordt geconcludeerd dat iemand dient te verhuizen naar een geschikte woning en geen beroep kan worden gedaan op aanpassingen. Als aanvrager besluit om in de woning te blijven wonen kan hij of zij in aanmerking komen voor een vergoeding die gelijk is aan de verhuiskostenvergoeding. De aanvrager ziet daarmee wel af van aanspraken op verdere woningaanpassingen onder gelijk blijvende omstandigheden.</p>
WMO (Diverse aanpassingen)	396.298	<p>Wet Maatschappelijke ondersteuning. Betreft: Sociale alarmering 39.943, GGZ aanbod 32.215, Lokaal Zorgnetwerk 29.140, Steunpunt Mantelzorg 40.000, Subsidie Gehandicaptenraad 5.000. Versoering Ondersteunende Begeleiding 60.000 vanaf 2012, Vrij ruimte subsidies 50.000, Project 50.000, Afbouw project respitzorg 35.000 in 2011 en 50.000 vanaf 2012, Aanpassen verordening WMO ivm voorziening respitzorg 50.000 alleen in 2013, Verminderen project vervangende dagopvang licht dementerenden 40.000.</p>
Wijkwerk (Beheerskosten wijkaccommodaties verminderen)	50.000	<p>Er bestaan 5 accommodaties van Dynamiek. Kosten voor Ridderkerk bedragen per accommodatie tussen de 26.000 en 160.000.</p>
Ouderenwerk	79.929	<p>Betreft: Korting van 12% op de totale subsidie aan de SWOR 66.588, Dagverzorging/tijdelijke opnamen Riederborgh: korting 12% op basis subsidie 2010 2.220, Wijkcentrum West Riederborgh: korting 12% op basis subsidie 2010 11.021.</p> <p>Hierbij moeten we wel rekening houden met de vergrijzing. Kijken naar maaltijdvergoedingen, subsidie wijkcentrum West (Riederborgh), subsidie voorziening tijdelijke opvang, wijzigingen eeftijd en/of inkomensgrens, productaanbod en taken SWOR.</p>
Maatschappelijk Werk (Afschaffen)	519.187	<p>In Ridderkerk geven we meer geld uit dan in andere gemeenten. Een minder rigoureuze variant is het verminderen met 1 fte. Opbrengst daarvan is 89.515.</p>
ToBe (korting van 24% op basis van subsidie 2009/2010)	202.484	<p>In vergelijking met andere gemeenten betaalt Ridderkerk zo'n 450.000 euro meer dan gemiddeld. De besparing wordt geleidelijk opgebouwd om de volgende reden:</p> <p>Bij privatisering gemeentelijke Muziekschool heeft gemeente ingestemd met statutair vastgelegde bepaling dat het beschikbaar te stellen budget ten hoogste 10% lager mag zijn dan het budget dat beschikbaar is gesteld voor het direct daaraan voorafgaande cursusjaar, met dien verstande dat het budget minimaal toereikend moet zijn ter dekking van: 1. Het aandeel van een gemeente in de concernkosten; 2. De doeluitgaven voor die gemeente; 3. De productiekosten vanwege de inzet van minimaal vijf docentjaaruren verhoogd met de kosten van algemeen vormende en/of oriënterende cursussen voor kinderen/jongeren tot 18 jaar.</p>
Openbare Verlichting, beeldkwaliteit (van standaard naar zeer minimaal)	60.000	<p>Betreft verlagen van standaard naar zeer minimaal. Verlagen van standaard naar minimaal zou per jaar € 40.000 opbrengen. Verlagen naar zeer minimaal zou € 20.000 extra opleveren.</p>
Vervangen beschoeiing (Van standaard naar minimaal)	10.000	<p>Betreft verlagen van standaard naar minimaal.</p>
Verkeersmaatregelen (Van standaard naar minimaal)	52.000	<p>Betreft verlagen van standaard naar zeer minimaal. Verlagen van standaard naar minimaal zou per jaar € 33.000 opbrengen. Verlagen naar zeer minimaal zou € 19.000 extra opleveren.</p>
Verhardingen	95.000	<p>Betreft verlagen onderhoudsniveau woonstraten van basis naar minimaal.</p>

woonstraten (onderhoudsniveau basis naar minimaal)		Risico: accepteren van een grotere voegwijdte, wortelopdruk, oneffenheden en plasvorming kan bij bewoners zwaar vallen. Dit zal een verlaging van het woonplezier teweeg brengen. Mindervalide zullen fysiek meer problemen hebben met de grotere oneffenheden.
Verhardingen winkelcentra (niveau van exclusief naar basis)	50.000	Betreft verlagen onderhoudsniveau winkelcentra van exclusief naar basis. Risico: meer klachten van zowel bezoekers, bewoners en winkeliers. Een minder aantrekkelijk winkelcentrum(s). Door het lagere onderhoudsniveau kan een deel van het winkelend publiek gaan wijken naar aanliggende gemeenten. Minder bezoekers zal uiteindelijk resulteren in meer leegstand in het winkelbestand.
Schoonmaak gemeentelijke gebouwen	25.000	Schoonmaken gemeentelijke gebouwen verminderen naar minimaal en 1x totale schoonmaakbeurt per jaar. In overleg met het schoonmaakbedrijf zal de bezuiniging € 25.000 kunnen zijn.
Ruwgras	29.000	Door de frequentie van het ruwgrasmaaien te wijzigen komt er minder afval wat afgevoerd moet worden.
Kinderboerderij (Sluiten dan wel exploitatie over-dragen aan een derde)	112.000	Sluiten Kinderboerderij (of afstoten exploitatie). De kinderboerderij dient een educatief doel. In de gemeente zijn echter ook al het Knaagdierencentrum en NME-centrum gevestigd. Bij elkaar zijn dit veel (educatieve) centra in Ridderkerk, beide gesubsidieerd door de gemeente. Indien de politieke afweging wordt gemaakt ten gunste van de Kinderboerderij, kan worden overwogen om de subsidie naar het Knaagdieren-centrum en NME-centrum te verminderen / stop te zetten.
Sportpark Bolnes (Investerings niet uitvoeren)	17.000	In 2009 zijn investeringen gepland op de sportvelden Bolnes. Het restantkrediet op deze velden (Veld A, B Veld 7/10) bedraagt € 139.200. Besluitvorming over de toekomst van het sportcomplex moet in 2010 plaatsvinden om de oorspronkelijk geplande uitgaven te kunnen schrappen.
Deregulering APV	PM	De opbrengst is afhankelijk van de mate van deregulering.
Subsidie vluchtelingenwerk (Subsidie Versoberen)	39.000	Stichting Vluchtelingenwerk ontvangt ruim 109.500 subsidie. In vergelijking tot andere gemeenten is dit onevenredig veel. Voorgesteld wordt om deze subsidie te verminderen. Of dit ook mogelijk is, vraagt echter nader onderzoek.
Afbouwen gemeentelijke bijdrage WSW	PM	In totaal wordt er 175.000 per jaar besteed voor de inzet van 7 cliënten bij SRS/Dynamiek. Deze bijdrage kan niet zomaar gestopt worden. Wel kan bezien worden of deze subsidie afgebouwd kan worden en/of dat ingezet wordt om bij beëindiging van het dienstverband geen nieuwe werknemers meer te subsidiëren.
Huishoudelijke hulp (Afschaffen vrij te besteden bedrag)	30.000	Schrappen van vrij te besteden bedrag betekent dat de "leuke" dingen voor hulp of eigen huishouden vervallen.
Leerlingenvervoer	31.100	Leerlingenvervoer boven de 6 km i.p.v. 2 km. Vergt aanpassing van de verordening. Is overeenkomstig eerdere voorstel.
Totaal tabel 15	2.967.952	

Keuze 16: Compenserende belastingmaatregelen

Het gaat hierbij om de 'uitgestelde keuzes' die behoren bij de tabellen 7b en 8b. Bij keuzes 7 en 8 zijn namelijk voorstellen aan de orde geweest die leiden tot een vermindering van de lasten die kunnen worden verhaald via de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Aangezien deze heffingen nu reeds kostendekkend zijn en de tarieven niet hoger mogen zijn dan op een kostendekkend niveau, moeten de tarieven voor beide heffingen worden verlaagd.

Keuze 16 houdt in dat we naast deze tariefverlagingen, kiezen voor een verhoging van het tarief voor de onroerende-zaakbelasting, op zodanige wijze dat de opbrengst van de drie heffingen samen onveranderd blijft. Het gevolg is dan dat de besparing op de lasten ten gunste komt van de gemeentebegroting en dat 'de gemiddelde burger' hier geen gevolgen van ondervindt.

Tabel 16:

Tabel 7b	148.250	Betreft € 74.250 kosten riolering en € 74.000 kosten afvalstoffen
Tabel 8b	610.000	Betreft € 50.000 kosten riolering en € 560.000 kosten afvalstoffen
Totaal tabel 16	758.250	

Keuze 17: Overige diverse mogelijkheden

Deze voorstellen maken alle deel uit van de resultaten van de zoektocht naar bezuinigingen door de ambtelijke werkgroepen, zijn ook in technische zin uitvoerbaar, maar liggen wellicht minder voor de hand om te kiezen als mogelijkheid om te bezuinigen. Daarom zijn ze opgenomen onder de categorie diverse mogelijkheden. De redenen waarom deze voorstellen minder voor de hand liggen lopen overigens per maatregel volstrekt uiteen.

Ook deze tabel bevat veel voorstellen die rigoureus zijn geformuleerd en gekwantificeerd. Het gaat daarom bij veel voorstellen uit deze tabel niet alleen om de vraag of we het eens zijn dat het gaat om een maatregel die kan worden ingezet, maar ook om de vraag in hoeverre dat het geval zou kunnen zijn (en in welk tempo).

Tabel 17:

Onderwerp (maatregel)	Structureel	Toelichting
Lijkbezorgingsrechten (Verhoging tarieven)	500.000	De raad heeft eerder besloten de kostendekkendheid van deze heffing los te laten. Er is de afgelopen jaren sprake van een onderdekking van 500.000 (minder opbrengsten dan kosten). Hierbij dient wel vermeld te worden dat er momenteel nog een onderzoek loopt naar de historie van deze onderdekking welke nog kan leiden tot andere conclusies.
Raadsnotulen	16.000	Bij de begroting 2010 heeft het college voorgesteld om te bezuinigen op inhuurkosten voor de raadsnotulering. Door middel van een geluidsopname kan het verslag van de raadsvergadering worden vastgelegd.
Officiële ontvangsten en gebeurtenissen afschaffen	14.500	Betreft een aanvulling op de gelijknamige maatregel voor 'slecht weer'. Het gaat hier aanvullend om: Veteranendag 12.000 en Ontvangst gedecoreerden 2.500.
Vereniging Zuid Hollandse gemeenten (Lidmaatschap opzeggen)	2.133	De Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten (VZHG) is een zelfstandige vereniging, waarvan alle Zuid-Hollandse gemeenten lid zijn. De VZHG is tegelijkertijd een provinciale afdeling van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De VZHG maakt afspraken met de VNG en het rijk over kwaliteitsverbetering van het lokale bestuur en kan op die manier een tegenwicht vormen ten opzichte van bijvoorbeeld de provincie. Een voorbeeld hiervan is de discussie rond de bestuurskrachtmeting nieuwe stijl.
Parkeerabonnement raadsleden (Afschaffen)	2.179	Dit betreft een niet wettelijk voorgeschreven voorziening waartoe de raad heeft besloten.
Rekenkamer-commissie (Budget verlagen)	7.000	Het budget van de RKC betreft naast de onderzoekskosten o.a. presentiegelden en cursussen. Het uitgavenpatroon is wisselend omdat onderzoeken over het jaar heen worden uitgevoerd. Deze schommelingen zijn te voorkomen door budgetafspraken te maken. Die afspraken houden in dat overschotten tot een bepaald maximum van bijvoorbeeld € 10.000 mogen worden doorgeschoven naar het volgende jaar. Gelet op de uitgaven en rekening houdend met zo'n budgetafpraak lijkt het redelijk het totaalbudget van de RKC met € 7.000 te verlagen.
Bestuurskrachtmeting (Afschaffen)		Dit betreft de bestuurskrachtmeting eens in de vier jaar, met na twee jaar een tussentijdse meting. Wettelijk gezien is de gemeente hiertoe niet verplicht, maar met provincie en Rijk worden hierover wel afspraken gemaakt.
RIEC (Regionaal Informatie en Advies)	19.600	Het RIEC is begin 2009 gestart, nadat in het Regionaal College hiertoe was besloten. Elke gemeente heeft afzonderlijk besloten deel te gaan nemen en

Centrum in het kader van Openbare Orde en veiligheid (Deelname afschaffen)		budget hiervoor beschikbaar te stellen. Besluiten niet meer deel te nemen is formeel mogelijk. Consequentie is dat geen regionale ondersteuning meer beschikbaar is voor de gemeentelijke rol in de bestrijding van criminaliteit op de terreinen huiselijk geweld, mensenhandel en eengerelateerd geweld, softdrugs, Bibob en vastgoed.
Peuterspeelzaalwerk (Basis peuterspeelzaalwerk volledig afschaffen)	129.427	Dit is een alternatief voor 'Peuterspeelzaalwerk anders organiseren' (zie onder Tabel 10a 'slecht weer'). In geval dit alternatief wordt gekozen, moeten de bedragen van beide varianten worden opgeteld. NB Bij raadsbesluit (productafspraken SWOR en Dynamiek 2004) is vastgelegd dat wachtgeldverplichtingen en garantieregelingen (in geval van door de gemeente opgelegde bezuinigingen en reorganisaties) door de gemeente worden vergoed en wel op declaratiebasis. Deze frictiekosten zijn nog niet geraamd.
Cultuureducatie (Subsidie stoppen)	29.500	Betreft Hofpleintheater.
Monumentenzorg Archeologie	12.597	Voor alleen het uitvoeren van de minimale wettelijke eisen is 5.000 euro voldoende. Staat voor 17.500 euro in de begroting.
Amateurkunst (Afschaffen waarde ringssubsidie)	27.000	Afschaffen dan wel een veel kleinere bijdrage toekennen leidt mogelijk tot het moeten stoppen van de muziekverenigingen en de oratoriumvereniging
Musea (Afschaffen/vermindere bijdrage aan oudheidkamer)	15.600	De uitgaven van Ridderkerk liggen op dit gebied wel al beduidend lager dan in andere gemeenten.
Verminderen aantal speelplaatsen		Minder speelplaatsen in de wijken, het nog minder voldoen aan de 3% norm. Jaarlijks gem. 2500 euro per speelplaats (beheerlasten), de bezuiniging van het eerste jaar gaan op aan de omvormingskosten (speelplaats > openbaar groen).
Subsidie voet-fietsveer (Driehoeksveer) (Afschaffen)	12.500	Momenteel is jaarlijkse exploitatiebijdrage € 12.500. Huidig contract loopt tot en met 2013. Bezuiniging is mogelijk vanaf 2014. Dit is onderdeel van de totale bijdragen van Provincie, gemeente Nederlek, Gemini, Rabo, recreatieschap NRIJ)totaal (€ 62.500). De subsidie is al kritisch voor het voortbestaan van het veer. Dit moet afgestemd worden met de andere financiers. Dus bij vermindering zal het veer zeker stoppen. Bij stoppen wordt de voet-fietsverbinding met de Krimpenerwaard en Alblasserwaard verbroken. Daardoor ontbreekt een schakel in het regionaal fietsroutenetwerk. Onder andere van belang voor scholieren en voor recreatief fietsverkeer.
Kerstboom	3.000	Geen Kerstboom en verlichting bomen Koningsplein.
Minimabeleid (Afschaffen van de niet wettelijke verplichte minima regeling)	223.517	Bij totale afschaffing van het niet verplichte gemeentelijke minimabeleid levert dit een besparing van € 223.517 op aan uitkeringslasten. De vermindering van personele lasten is niet meegerekend. De gemeentelijke minimaregelingen die wij nu aanbieden maar die niet verplicht zijn zouden in principe opgeheven kunnen worden. Het gaat om de volgende regelingen: noodfonds (15.000), maatschappelijke participatiefonds (98.543), maaltijden SWOR (109.974). Hieronder valt ook het beperken van het minimabeleid voor de doelgroep van 120% naar die van 105% (opbrengst 66.997). Versoberen van deze regelingen behoort ook tot de mogelijkheden, door het bedrag te verlagen of om de inkomensgrens te verlagen waardoor minder mensen gebruik kunnen maken van de regeling. Totale afschaffing van het minimabeleid heeft ook personele en overige organisatorische consequenties. Deze zijn hier nog niet in beeld gebracht.
Aanscherpen kwijtscheldingen-beleid (Grens optrekken)	35.000	Het bedrag dat is uitgesloten van kwijtschelding kan worden aangepast. Voor 2009 was dit bedrag bepaald op 125,18. Uitgaande van 700 verzoeken die worden toegekend, zou bij een verhoging van het bedrag met bijv. € 50 een extra baat van 35.000 opleveren. Dit moet echter wel passend zijn in het minimabeleid.
Beëindigen	13.587	De kosten van de Rotterdampas zijn € 63.563. De inkomsten zijn begroot op

Rotterdampas (<i>Stoppen met de Rotterdampas</i>)		€ 49.958. Dit betreft een geschat bedrag en is exclusief de uitvoeringskosten. Naar verwachting zal beëindiging van de pas geen uitvoeringsbesparing opleveren. Het betreft piekbelasting die over de verschillende loketten over een periode van drie weken wordt uitgezet.
Veiligheidsrapportage (<i>1 maal per 4 jaar</i>)		Betreft een eenmalige besparing.
Safe2 School	29.563	Leerlingen van de afdeling Beveiliging van het Albeda College houden op schooldagen onder begeleiding toezicht op leerlingen van het Gemini College en het Farel College wanneer zij buiten het schoolterrein zijn. Dit kan worden beëindigd, maar zal weer meer overlast tot gevolg hebben.
Schooladoptieplan (<i>Beëindigen</i>)	5.664	In het kader van het project "Doe Effe Normaal" krijgen de leerlingen van de groepen 7 en 8 van de basisschool les van de politie. Hiervoor worden lesbrieven etc aangeschaft. Een belangrijke doelstelling van het project is "het kennen en gekend worden."
Community Safety (<i>Beëindigen</i>)	81.497	Community safety is bedoeld om meer aandacht te schenken aan preventie en bewustwording waardoor branden worden voorkomen en beperkt. De inzet is dat alle regio-gemeenten zich hierop gaan richten. De bedoeling hiervan is om uiteindelijk de kosten van de VRR te kunnen beperken.
Veiligheidsregio Rotterdam (VRR) (<i>Extra taakstelling voor VRR 10% in de regio</i>)	97.256	Alle gemeenschappelijke regelingen hebben al een taakstelling opgelegd gekregen van 5% vanaf 2011. Voorgesteld wordt om de VRR een extra taakstelling van nog eens 5% op te leggen vanaf 2012. Deze maatregel is uitsluitend mogelijk wanneer de overige deelnemende gemeenten ook voorstander zijn van deze extra maatregel.
Geen inflatiecorrectie 2011 op de lasten.	345.000	Het bedrag hiernaast genoemd hoort bij 1% inflatiecorrectie op de baten. Keuze voor deze kaasschaafoptie lijkt niet logisch gezien de voorstellen voor het schrappen van taken.
Onroerende zaakbelasting (OZB) (<i>Verhogen</i>)		Indien niet gekozen wordt voor een OZB stijging gelijk aan de daling van andere lokale lasten conform tabel 16 op pagina 22 dan brengt een tariefsverhoging van 9% de tarieven voor zowel de woningen als de niet-woningen in Ridderkerk op een vergelijkbaar niveau met dat van de omliggende gemeenten. De mogelijke opbrengst van 540.000 euro staat niet in de tabel omdat de getallen van tabellen 16 mee zijn genomen in de totaal telling en er dan een dubbeltelling zou ontstaan.
Hondenbelasting (<i>Belasting verhogen</i>)	80.000	Betreft een tariefsverhoging voor de eerste hond en voor hondenkennels, die zodanig is dat het tarief voor kennels in Ridderkerk op gelijke hoogte komt met het gemiddelde van de tarieven van Rotterdam, Albrandswaard en Barendrecht en het tarief voor de eerste hond op het laagste tarief van deze drie gemeenten, in casu het tarief van Barendrecht.
Toeristenbelasting (Invoeren toeristenbelasting)	44.000	Het betreft een belasting op hotelovernachtingen. In Ridderkerk is het Van der Valk-hotel gevestigd. Invoeren betekent echter ook dat 'iemand' de administratieve afhandeling zal moeten doen. Dit wordt geschat op 0,2 Fte (sch 7) inzet. Deze extra last is niet opgenomen in het bedrag.
Precariobelasting/reclameborden (<i>Heffen van precariobelasting</i>)	35.000	Betreft een verhoging van de opbrengsten naar het gemiddelde van vergelijkbare gemeente, namelijk met 1 euro per inwoner. De extra kosten van 0,2 fte personeelslasten zijn hiervan afgetrokken.
Reclamezuil langs de snelweg (<i>Plaatsen van een reclamezuil</i>)	50.000	Uit ervaringen bij andere gemeenten is bekend dat een dergelijke zuil structureel 50.000 op jaarbasis aan inkomsten kan opleveren. Daar staan wel incidentele kosten voor de aanschaf, wijziging bestemmingsplan etc. en structurele kosten voor onderhoud tegenover. Deze zijn nog niet berekend.
Totaal tabel 17	1.831.120	

Totaaltellingen van de bezuinigingsvoorstellen

	2011	2012	2013	2014	Structureel
Totaal tabel 7a	686.751	909.380	911.180	951.880	849.580
Totaal tabel 7b	294.200	257.050	148.250	148.250	148.250
Totaal tabel 8a	573.379	1.525.279	1.151.904	1.090.904	1.611.829
Totaal tabel 8b			610.000	610.000	610.000
Totaal tabel 9	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal tabel 10		67.100	67.100	67.100	67.100
Totaal tabel 11	317.000	317.000	317.000	317.000	317.000
Totaal tabel 12	407.000	407.000	407.000	407.000	407.000
Totaal tabel 13	204.327	234.372	234.372	234.372	234.372
Totaal tabel 14	774.551	1.032.351	1.175.551	1.176.081	1.202.051
Totaal tabel 15	2.296.689	2.695.910	2.880.831	2.968.552	2.967.952
Subtotaal tabellen 7a-15	5.553.897	7.445.442	7.903.188	7.971.139	8.415.134
Totaal tabel 16	294.200	257.050	758.250	758.250	758.250
Totaal tabel 17	2.321.156	2.394.444	2.490.028	2.475.317	1.831.120
Totaal generaal	8.169.253	10.096.936	11.151.466	11.204.706	11.004.504